ދިވެހިރާއްޖޭ ގެ ފުރަ މަ ވަޒަންވެރިން
ތަ
އިޔާޒު ނަސީމް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުރަތަމަ ވަޒަންވެރީންނަކީ ކޮން ބައެއް ތޯއެވެ؟ އެމީހުން އާއިލާގެ ބަހަކުން ވާހަކަދެއްކި ބަޔަކު ކަމަށް ގަބޫލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު އެބައޮތެވެ.
މޮށިއުޅުނީ ކޮން ބަހަކުންތޯއެވެ؟ އެމީހުންގެ އަސްލަކީ ކޮބައިތޯއެވެ؟ މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުރަތަމަ ވަޒަންވެރީންނާ މެދު ލިޔެވިފައިވާ ލިޔުންތަކުން
ތާރީހާ މެދު ޝައުގުވެރިކަން ހުރި ކޮންމެ މީހަކުމެ، ޖަވާބު ހޯދަން ބޭނުންވާނެ ފެންނަ ގޮތުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފުރަތަމަ ވަޒަންވެރިވެފައި ވަނީ އިންޑިޔާގެ ކާލީބަންގާއަށް
ސުވާލުތަކެކެވެ. އިންޑިޔާ ކަނޑުގައި ދިވެހިރާއްޖެ އޮތް މަގާމަށް ބަލާއިރު، ވަރަށް ނިސްބަތްވާ ބަޔެކެވެ. ކާލީބަންގާއަކީ ސިންދުވާދީގެ ރަށްވެހިކަމަށް ނިސްބަތްވާ، ގަދީމީ
ކުރީއްސުރެ މި ރާއްޖޭގައި ބަޔަކު ވަޒަންވެރިވެ، ދިރިއުޅެން ފަށައިފައިވާނެކަމަށް ރަށެކެވެ. މިހާރުގެ އިންޑިޔާގެ ރާޖަސްތާން ސްޓޭޓަށް ނިސްބަތްވާ މި ރަށަކީ ޑްރެވީޑިޔަން
ގަބޫލުކުރެވެއެވެ. އެހެނީ އީސާއީ މީލާދުގެ އެތަކެއް ސަތޭކަ އަހަރެއް ކުރީއްސުރެ ވެސް އާއިލާގެ ބަހަކުން ވާހަކަދެއްކި ބަޔަކު ގަދީމީ ޒަމާނުގައި ދިރިއުޅުނު ރަށެއް ކަމަށް
އިންޑިޔާ ކަނޑުގައި ދަތުރުފަތުރުކޮށް އުޅުނެވެ. އެހެންކަމުން މީހުންނަށް ދިރިއުޅެވޭ ފަދަ އިންޑިޔާގެ ތާރީހީ ލިޔުންތަކުން ފެނެއެވެ.
ރަށްތަކެއްގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްތައް އުފެދި ފުރިހަމަވުމަށްފަހު، މިރަށްތަކުގައި ކާލީބަންގާއަކީ އައްސޭރިފަށުގެ ރަށެއް ނޫނެވެ. އެހެން ކަމުން އެ ރަށުގެ
މީހުން ވަޒަންވެރި ނުވެ، މާ ދިގު މުއްދަތެއް ހޭދަވެފައިވުމަކީ ވަރަށް ވެސް ދުރު ބަޔަކު ދިވެހިރާއްޖެއަށް އައިސްފައިވާނީ އޭގެ ދެކުނަށް އޮތް ގުޖުރާތުގެ ބަނދަރުތަކުގެ
ކަމެކެވެ. ތާރީހީ ގޮތުން ފެންނަން ހުރި ހެކިތަކަށް ބަލާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގައި މީހުން ތެރެއިން ބަނދަރަކުންލައިފައެވެ. ގުޖުރާތުގެ ބަނދަރުތަކަށް ބަލާއިރު، ލޯތާލް ބަނދަރުގެ
އުޅޭތާ 2500 އަށް ވުރެ ބިނާތަކުގެ
ގިނަ އަހަރުވެއްޖެކަން ތެރެއިން ދިވެހި
އެނގެއެވެ. ބޮލި ފެނިފައިވާތީ،
ސިލޯނުގެ މި ބަނދަރާއި
ތާރީހީ ލިޔުމެއް ކަމުގައިވާ ދިވެހިރާއްޖެއާ ދެމެދު
"މަހަވަންސާ" ގައި ވާ ދަތުރުފަތުރުގެ
ގޮތުން، އީސާއީ މީލާދުގެ ގުޅުންތައް އޮތް
500 އަހަރު ކުރީން ކަން ސާބިތުވެއެވެ.
އިންޑިޔާއިން ސިލޯނަށާއި ލޯތާލްގެ އިތުރުން
ދިވެހިރާއްޖެއަށް މީހުން ގުޖުރާތުގެ އެހެން
އައެވެ. "މަހަވަންސާ" ރަށެއް ކަމުގައިވާ
ގައިވާ މި ވާހަކަ، އިޝާރާތް ސޫރަތުގެ ބަނދަރުން
ކުރަނީ ސިލޯނަށް ސިންގަޅަ ވެސް ދިވެހިރާއްޖެއަށް
ދަރިކޮޅުގެ މީހުން އައި އޮޑިފަހަރު އައިސް
ގޮތަށާއި، އެމީހުންގެ ގޮސް ހެދިކަން
ތާރީހަށެވެ. ސިންގަޅައިންގެ ތާރީހުން ސާބިތުވެއެވެ.
ބަހަކީ އިންޑޯއާރިޔަން ސޫރަތު ވެސް އަދި
އާއިލާއަށް ނިސްބަތްވާ ލޯތާލް ވެސް އޮތީ
ބަހެކެވެ. އެހެންކަމުން "މަހަވަންސާ" ގައި އެ ބުނާ މީހުން ވާނީ އިންޑޯއާރިޔަން ކާލީބަންގާއިން ދެކުނަށް ދަތުރުކޮށްފައި ދިވެހިރާއްޖެއާ ދިމާޔަށް އަންނަ ބައެއްގެ ދަތުރުގެ
އާއިލާގެ ބަހަކުން ވާހަކަދެއްކި ބަޔަކަށެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްތަކުގެ ނަންތަކަށް ބަލާއިރު، މަގުމަތީގައެވެ.
އޭގެ ތެރެއިން ގިނަ ރަށްރަށުގެ ނަމުގެ އަސްލު ގުޅިފައިވަނީ ޑްރެވީޑިޔަން ބަސްތަކުގެ ކާލީބަންގާ ނުވަތަ ކާލީބަންގަންގެ ޑްރެވީޑިޔަން ނަސްލުގެ މީހުންނާ މެދު
އާއިލާއާ ކަމަށް ނަސީމާ މުޙައްމަދާއި ޑރ. ރަގުޕަތީ ހާމަކުރައްވައެވެ. ތަންތަނަށް އާރިޔަން ދަރިކޮޅުގެ ލިޔުންތެރީންގެ ލިޔުންތަކުގައިވަނީ "އެމީހުންނަކީ ގައިގެ ކުލަ
"
އާންމުކޮށް ނަން ކިޔިފައި ހުންނަނީ އެ ތަނެއްގެ އެންމެ ފުރަތަމަ ވަޒަންވެރީންގެ އަނދިރި، ކުރަކި ބަހަކުން ވާހަކަދެއްކި، އަދި ފުރަހަޔަށް އަޅުކަންކުރި ބައެއް ކަމުގައެވެ.
ބަހުން ކަމަށާއި، އަދި ވަރަށް ގިނަ ޒަމާންތަކެއް ފާއިތު ވެގެން ދާއިރު ވެސް މި ފަދަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އާސާރީ ގޮތުން ކުރެވިފައިވާ ދިރާސާތަކުން މި ރާއްޖޭގައި ވެސް ކުރީ
ނަންތަކަށް މާ ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް ނާންނަ ކަމަށް މުއައްރިހުން ވިދާޅުވެއެވެ. އެހެން ޒަމާނުގައި ފުރަހައިގެ ސިފައަށް ހަދައިފައި ހުރި ގަލާއި ހިލަޔަށް އަޅުކަންކުރުމުގެ
ކަމުން އާރިޔަން ނަސްލުގެ ބަޔަކު "މަހަވަންސާ" ގައި އެ ބުނާ ދުވަސްވަރު އައުމުގެ ސަގާފަތެއް އޮތްކަން އެނގެއެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ ކުރީގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮތް
ކުރީން ވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބަޔަކު ދިރިއުޅެން ފަށައިފިކަމާއި އެ ބަޔަކީ ޑްރެވީޑިޔަން އާދަކާދައަށް ބަލާއިރު، މައިފުށަށް ވާރުތަކުރުމުގެ ނިޒާމު ނުވަތަ މެޓްރިއާކަލް ނިޒާމު ފަދަ
10

ކަންކަމަކީ އިންޑިޔާގެ ޑްރެވީޑިޔަން ސަގާފަތުގައި ހިމެނުނު ކަންތައްތަކެވެ. ގިނަ ސިފަތަކަކީ ޑްރެވީޑިޔަން ބަސްތަކުން ވެސް ފެންނަ ސިފަތަކެއް ކަމުން، މިއީ
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބަޔަކު ވަޒަންވެރިވުމުގެ ފަހުން ތަފާތު އެކި ނަސްލުތަކުގެ އާރިޔަނުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް އައުމުގެ ކުރީން މި ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅެމުން ދިޔަ ޑްރެވީޑިޔަން
މީހުން މި ރާއްޖެއަށް އައިސް، މި ރަށްތަކުގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވެއެވެ. މީލާދީން 1899 ނަސްލުގެ މީހުން ވާހަކަދެއްކި ބަހުގައި ހުރި ސިފަތަކެއް ކަމަށް ވުން އެކަށީގެންވެއެވެ.
ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވަޑައިގެން ޕްރޮފެސަރ ޖޯން ސްޓޭންލީ ގާރޑިނަރ، އާރިޔާ ދަރިކޮޅުގެ މީހުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް އައުމަށް ފަހު އެ މީހުންގެ ބަހުގެ ނުފޫޒު އޭރު
ދިވެހީންގެ ނަސްލާ ގުޅުން ހުރި ނަސްލުތަކަކީ ކޮބައިކަން ހޯއްދެވުމުގެ ގޮތުން، މީހުންގެ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވާހަކަދައްކައި އުޅުނު ބަހުގެ މައްޗަށް ގަދަވެ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރީއްސުރެ
އިސްކޮޅާއި، ބޮލާއި ހަށިގަނޑުގެ މިންތައް ނަންގަވައި، ކުރެއްވި ދިރާސާއިން ވެސް އޮތް ބަހުގެ ސިފަތައް ވެސް މަސްހުނިވެގެން އައު ބަހެއް އުފެދިގެން ދިޔައީ ކަމަށް
މިކަން ސާބިތުވެއެވެ. މި ދިރާސާގެ ގަބޫލުކުރެވެއެވެ.
އަލީގައި އޭނާ ހާމަ ކުރައްވައިފައި "މަހަވަންސާ" އަށް ބަލާއިރު
ވަނީ ދިވެހީންނަކީ މަސްހުނި ވެސް އާރިޔަނުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް
ނަސްލެއްގެ ބައެއް ކަމަށެވެ. އައީ ސިލޯނު މަގުން ނޫން ކަމާއި،
މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ސީދާ އިންޑިޔާއިންކަން އެނގެއެވެ.
ދިވެހީންގެ ނަސްލު އިންޑިޔަން އެހެންކަމުން ސިންގަޅަ ބަހާއި
ސަބްކޮންޓިނެންޓް އަދި ސިލޯނާ ދިވެހި ބަހާ ދެމެދު އޮތް ގާތް
ގުޅިފައިވާއިރު، ދިވެހީންގެ ތެރޭގައި ގުޅުމަކީ ސިލޯނުން ބަޔަކު އައިސް
އަރަބިކަރަ އާއި ފާރިސްކަރަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވުމުގެ
އާއި އެފްރިކާ އާއި އަސޭ އަދި ސަބަބުން އުފެދުނު ގުޅުމަކަށް
ޖާވާ)މިހާރުގެ އިންޑޮނޭޝިޔާ ވުމަށްވުރެ ގާތީ، އެ ގުޅުމުގެ ސިއްރަކީ
އާއި މެލޭޝިޔާ(އާ ގުޅުން ހުރި މި ދެ ބަހުގެ އަސްލު އެއް ގޮތް ވުން
އާއިލާތަކަށް ނިސްބަތްވާ މީހުން ކަމަށް ވުމެވެ.
އެބަތިއްބެވެ. ހަމަ އެހެންމެ ޔޫރަޕުގެ އިންޑިޔާ މީހުންނަކީ ގަދީމީ ޒަމާނުގައި
ގައުމުތަކާ ގުޅުން ހުރި އާއިލާތަކަށް ވެސް ކަނޑުދަތުރު ކުރި ބައެއް
ނިސްބަތްވާ ދިވެހީން ވެސް ކަމުގައި ވިޔަސް، އެއާހިލާފަށް،
އެބަތިބިމެއެވެ. ސިލޯނު މީހުންނަކީ މާގިނައިން
މިހާރުގެ ދިވެހީންގެ ކަނޑުދަތުރުފަތުރުކޮށް އުޅުނު
ސިފަތަކަށް ވިސްނާލާއިރު، ބައެއްކަން އެނގެން ނެތް ކަމަށް
ދިވެހީންނާ އެންމެ ވައްތަރީ ދެކުނު ނަސީމާ މުޙައްމަދު ވިދާޅުވެއެވެ.
އިންޑިޔާގެ މީހުންނާއި ބަންގާޅުގެ އޮޅުދޫ ކަރައިގެ ބަޔަކު ރާއްޖެއަށް
މީހުންނާއި ސިލޯނު މީހުންނެވެ. ހިޖުރަ ކުރި ވާހަކައެއް ވެސް އަދި
ހަމަ އެހެންމެ ހުޅަނގު އިންޑިޔާގެ އެމީހުން ރާއްޖޭގެ މައްޗަށް ވެރިކަން
ބޮންބޭގެ މަސްވެރި އަވަށްތަކުން ހިންގި ވާހަކައެއް ވެސް އެމީހުންގެ
ވެސް ދިވެހީންނާ ވައްތަރު މީހުން ތާރީހީ ލިޔުންތަކުގައި ނުވާކަމަށް
ފެނެއެވެ. ހުޅަނގު އިންޑިޔާގެ ނަސީމާ މުޙައްމަދު ލިޔުއްވައިފައިވެއެވެ.
ގޯވާ އާއި އިރުމަތީ އިންޑިޔާގެ އެހެން ނަމަވެސް ދެކުނު އިންޑިޔާގެ
އޮރިއްސާއިން ވެސް ދިވެހީންނާ ލިޔުންތަކުގައި ޕައްލަވަ ދަރިކޮޅުގެ
ވައްތަރު މީހުން ފެނެއެވެ. ވެރިކަމުގައްޔާއި، ޗޯޅާއިންގެ ވެރިކަމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްތަކުގެ މައްޗަށް ވެރިކަން
ދިވެހިރާއްޖެއަކީ އިންޑިޔާ ކަނޑުގައި ދަތުރުކުރާ ނާއޮޑިފަހަރުގެ ދަތުރުމަގު ހިންގި ވާހަކަ އެމީހުންގެ ލިޔުންތަކުން ފެނެއެވެ. އޮޅުދޫ ކަރައިގެ ތާރީހަކީ މެދުކެނޑުމެއް
މަތީގައި އޮތް ތަނެއް ކަމުން، މިފަދަ ދަތުރުތަކުގައި އައިސް ކައިވެނީގެ ގޮތުން މި ނެތި އެތައް ސަތޭކަ އަހަރެއް ވަންދެން ލިޔެވިފައިވާ ތާރީހަކަށް ވެފައި، މިފަދަ އެއްވެސް
ރާއްޖޭގެ މީހުންނާ ގުޅި، މި ރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވި މީހުން ހުރިހާ ޒަމާނެއްގައި ވެސް ވާހަކައެއް އެ މީހުންގެ ތާރީހުގައި ނެތުމުން ޔަގީންކޮށް ދެނީ ރަސްމީ ސިފައެއްގައި އޮޅުދޫ
ތިބޭނެކަމީ ޝައްކެއް އޮތް ކަމެއް ނޫނެވެ. ތާރީހީ ލިޔުންތަކުން ފެންނަ ގޮތުގައި މި ކަރައިން ބަޔަކު ރާއްޖެއަށް އައިސްފައި ނުވާ ކަމާއި، އެމީހުންގެ ވެރިކަމެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ގޮތުން އެކި ޒަމާންތަކުގައި މި ރާއްޖޭގައި އައިސް ވަޒަންވެރިވި މީހުންގެ ތެރޭގައި މައްޗަށް ހިންގައިފައި ނުވާކަމެވެ. ސިލޯނުން ބަޔަކު ދިވެހިރާއްޖެއަށް އައިސްފައިވާ ކަމަށް
ކުންބީންނާއި، ރެދީންނާއި، އާރިޔާއިން ހިމެނެއެވެ. ލަފާ ކުރެވެނީ މީލާދީން ދިހަވަނަ ގަރުނާއި ބާރަވަނަ ގަރުނާ ދެމެދުކަމަށް ނަސީމާ މުޙައްމަދު
ދިވެހިރާއްޖެއަށް އާރިޔާ ދަރިކޮޅުގެ މީހުން ނުވަތަ އާރިޔަނުން (1998) ލިޔުއްވައެވެ. ކޮންމެއަކަސް ސިލޯނަކީ ދިވެހީން ވަރަށް ގިނައިން ގޮސް އުޅޭ
އައިސްފައިވާނީ ސިލޯނަށް ވެސް އެމީހުން އައި ދުވަސްވަރުގައި ކަމަށް ގަބޫލުކުރެވެއެވެ. ތަނަކަށް ވުމުގެ ސަބަބުން އަބަދު ވެސް ދިވެހީންނާ ސިންގަޅައިންނާ ދެމެދު އޮތީ ވަރަށް
"މަހަވަންސާ" ގައި ވެސް ވަނީ އިންޑިޔާއިން އައި އާރިޔާ ދަރިކޮޅުގެ މީހުންގެ ގާތް ގުޅުމެކެވެ. އެހެން ނަމަވެސް މިއީ ދިވެހީންގެ ނަސްލުގެ އަސްލަކީ ސިންގަޅައިން ކަމަށް
ތެރެއިން އެއް ބަޔަކަށް ސިލޯނަށް ދެވުނު އިރު އަނެއް ބަޔަކަށް ދިވެހިރާއްޖެއަށް ބުނެވޭ ވަރުގެ ހެތްކެއް ނޫނެވެ.
އާދެވުނު ވާހަކައެވެ. ހަށިގަނޑުގެ ސިފަތަކަށް ބަލާއިރު، ދިވެހީންގެ ސިފަ ދެކުނު ތާރީހީ ގޮތުންނާއި އާސާރީ ގޮތުން ލިބެން ހުރި ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް ބުރަވާއިރު،
އިންޑިޔާގެ މީސްމީހުންނާ ވައްތަރަސް ދިވެހީންގެ ބަސް ނިސްބަތްވަނީ އިރުމައްޗާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުރަތަމަ ވަޒަންވެރީން ނިސްބަތްވަނީ ހުޅަނގު ދެކުނު އިންޑިޔާއަށް ކަން
އުތުރު އަދި ހުޅަނގު އިންޑިޔާގައި ވާހަކަ ދައްކާ ބަސްތަކުގެ ވެސް އާއިލާ އެނގެއެވެ. މި މީހުން ރާއްޖެއަށް އައިސްފައިވާނީ ލަކްޝަދީބާއި މަލިކުގެ މަގުންނެވެ. އިންޑިޔާ
ކަމުގައިވާ އިންޑޯއާރިޔަން އާއިލާއަށެވެ. ކަން މިހެން ހުރުމާއެކު ވެސް ދިވެހި ބަހުގެ ކަނޑުގައިވާ މި ޖަޒީރާ ރަށްތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ކުރީން މީހުން ވަޒަންވެރިވި އެއް ރަށެއް
އޮނިގަނޑުގައި، އިންޑޯއާރިޔަން އާއިލާގެ އެހެން ބަސްބަހުން ނުފެންނަ ބައެއް ސިފަތައް ކަމުގައި ވާނީ މަލިކެވެ. އެއީ މަލިކު އޮތް ތަނުގެ ގޮތުން އުތުރުން ދެކުނަށް އަންނަ ބަޔަކަށް
ހުރި ކަމަށް ބަހުގެ ދިރާސާ ކުރައްވާ އިލްމުވެރީން ފާހަގަކުރައްވައެވެ. މީގެ ތެރެއިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްތަކަށް ވާސިލުވުމުގެ ކުރީގައި މަލިކަށް ވާސިލުވެވޭނެތީއެވެ.
11